

רשומות

הצעות חוק

13 במאי 1968

776

טי"ז באייר תשכ"ח

עמוד

222

חוק הפיקוח על בני ספר, תשכ"ח—1968

חוק הפיקוח על בתי ספר, תשכ"ח-1968

פרק א': פרשנות ותחולה

1. בחוק זה –
"עובד חינוך" – מי שעוסק בבית ספר בהוראה או בחינוך או מי שעוסק בפיקוח על ההוראה והחינוך;
"עובד שירות" – מי שעוסק בבית ספר ואיננו עובד חינוך;
"המנהל הכללי" – המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות, או סגנו;
"רשות הבריאות" – מי ששר הבריאות מינהו לענין חוק זה;
"תכנון" של בית ספר – לרבות מצבם של מבני בית הספר, החצר, הציוד והריהוט שבו, התאורה, החימום והאיוורור, צפיפות התלמידים בכיתה או בחדר אחר, וכן הציוד המשמש להכנת מזון, כלי האוכל, החסנת מצרכי המזון ואיכותם.
2. חוק זה חל על כל מוסד חינוך שבו לומדים או מתחנכים באופן שיטתי יותר מעשרה תלמידים (בחוק זה – בית ספר), למעט –
- (1) מוסד להשכלה גבוהה שהוכר לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958;
 - (2) בית ספר שעובדי החינוך שבו הם עובדי המדינה;
 - (3) ישיבה וסמינר להכשרת כוהני דת ששר הדתות אישר אותם לענין חוק זה; הוראות חוק זה לא יחולו לגבי לימודי הקודש בישיבה תיכונית הנוספים על תכנית הלימודים הרגילה ולגבי מספר שעות הלימוד המוקדשות ללימודים אלה;
 - (4) בית ספר ששר החינוך והתרבות פטרו בצו כללי או מיוחד מתחולת הוראות חוק זה, כולן או מקצתן.

פרק ב': פתיחת בית ספר וקיומו

3. לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו (להלן – רשיון).
4. בקשה לרשיון תוגש למנהל הכללי לא פחות מתמישה חדשים לפני המועד המיועד לפתיחת בית הספר; הבקשה תכלול פרטים על הענינים האמורים בסעיף 7 ויצורפו לה תשריטים של מבני בית הספר ופרטים אחרים שנקבעו בתקנות.
5. המנהל הכללי יעביר העתקים של הבקשה ושל צירופיה להערותיהן של רשות החינוך המקומית כמשמעותה בחוק לימוד חובה, תש"ט-1949,¹ ולועדה המקומית לתכנון ולבניה כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965,² שבתחומן נמצא בית הספר שהבקשה מתייחסת אליו; המנהל הכללי יעביר העתק של הבקשה ושל צירופיה גם לרשות הבריאות.

1 ס"ח תשי"ח, עמ' 191.
2 ס"ח תש"ט, עמ' 287.
3 ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

6. לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא לאחר שרשות הבריאות אישרה כי אין היא מתנגדת למתן הרשיון מבחינת התברואה.
7. לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם היה סבור כי העניינים המפורטים להלן הם ברמה נאותה:
- (1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;
 - (2) כשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;
 - (3) מבני בית הספר והגישה אליהם, החצר, מספר הכיתות וחדרי הלימוד;
 - (4) הבסיס הכספי לקיום בית הספר.
8. רשיון יכול שיהא קבוע, לשנה אחת או לתקופה קצרה יותר, ככל שייראה למנהל הכללי.
9. המנהל הכללי רשאי להתנות את מתן הרשיון בתנאים שיש לקיימם מראש, ורשאי הוא לקבוע כרשיון תנאים שיש לקיימם אחרי נתינתו.
10. לא יעביר אדם רשיון לאדם אחר, אלא באישורו של המנהל הכללי; בקשה לאישור תכלול את הפרטים שנקבעו בתקנות.
11. סירב המנהל הכללי ליתן רשיון או לאשר העברתו לאחר, רשאי המבקש, תוך עשרים ואחד יום מיום שהודע לו על הסירוב, לערור על כך לפני שר החינוך והתרבות.

פרק ג': העסקת עובדים בבית ספר

12. (א) לא יעסיק אדם עובד חינוך או עובד שירות אלא אם יש בידי העובד אישור בכתב מאת המנהל הכללי כי אין לו התנגדות להעסקתו כעובד חינוך או כעובד שירות, לפי הענין.
- (ב) לא יסרב המנהל הכללי ליתן אישור כאמור אלא אם העובד –
- (1) הורשע בעבירה שיש עמה קלון, לרבות עבירה שיש בה כדי לפגוע בכסחון המדינה;
 - (2) התנהג באופן שיש בו משום השפעה מזיקה על תלמידים.
- (ג) היה עובד השירות רופא או אחות, לא יתן המנהל הכללי את האישור אלא לאחר החייעצות עם רשות הבריאות.
13. המנהל הכללי רשאי לסייג אישור לפי סעיף 12 או להגביל את תקופת תקפו.
14. המנהל הכללי רשאי לבטל אישור לפי סעיף 12 אם נוכח שנתקיימה בעובד עילה מהעילות המנויות בסעיף 12 (ב).
15. לא יסרב המנהל הכללי ליתן אישור לפי סעיף 12, ולא יבטל אישור, אלא לאחר שנתן לנוגע בדבר הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.
16. מי שהמנהל הכללי סירב ליתן לו אישור לפי סעיף 12 או מי שאישורו בוטל, רשאי לערור על כך, תוך עשרים ואחד יום מיום שהודע לו על החלטת המנהל הכללי, לפני שר החינוך והתרבות.

17. (א) לא יעסיק אדם עובד חינוך או עובד שירות אלא אם יש בידי העובד תעודה מאת רשות הבריאות המאשרת את העסקתו מבחינת הבריאות.

אישור רשות
הבריאות להעסקת
עובדים

(ב) רשות הבריאות רשאית לסייג אישור לפי סעיף קטן (א) או להגביל את תקופת תקפו.

(ג) שר הבריאות רשאי להתקין תקנות בדבר הבדיקות הרפואיות של עובדים לענין האישור לפי סעיף זה.

פרק ד' : הוראות שונות

18. תכנית הלימודים, ספרי הלימוד, ספרי העזר ועזרי הלימוד, שכר הלימוד ודרכי גבייתו, וכן ההווי החינוכי של בית הספר יהיו נתונים לפיקוחו של שר החינוך והתרבות ויהיו בהתאם להוראותיו.

פיקוח פדגוגי

19. בעל רשיון יודיע למנהל הכללי על כל שינוי שחל בפרטים שנכללו בבקשה לרשיון או בצירופיה.

הודעה על
שינויים

20. המנהל הכללי או מי שמינה לכך וכן רשות הבריאות רשאים בכל עת סבירה להיכנס לבית ספר ולחצרו כדי לברר אם קויימו הוראות חוק זה, התקנות לפיו ותנאי הרשיון; ורשאים הם לדרוש מבעל הרשיון או ממנהל בית הספר כל ידיעה הדרושה להם לשם מילוי תפקידם לפי חוק זה.

זכות כניסה

21. המנהל הכללי או רשות הבריאות רשאים לדרוש מבעל רשיון, בהודעה בכתב, לתקן כל ליקוי בענין הגוגע לבית הספר או לתברואה בו, אם נראה להם כי התיקון דרוש כדי לקיים הוראות חוק זה, התקנות לפיו ותנאי הרשיון; בעל הרשיון חייב למלא אחרי דרישה כאמור תוך המועד הנקוב בה.

דרישת תיקון
ליקויים

22. (א) המנהל הכללי רשאי לצוות בכתב על סגירת בית ספר, אם נוכח –

צו סגירה מאת
המנהל הכללי

(1) שבית הספר מתנהל ללא רשיון;

(2) שבבית הספר מועסק עובד חינוך שאישורו בוטל לפי סעיף 14;

(3) שלא קוימה במועדה דרישתה של רשות הבריאות לתקן ליקויים לפי סעיף 21.

(ב) הרואה עצמו נפגע מצו סגירה לפי סעיף קטן (א) רשאי לבקש את ביטולו בבית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצא בית הספר שעליו ניתן הצו, ובית המשפט רשאי לבטל את הצו או לאשרו; הגשת הבקשה לא תעכב את ביצועו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט החלטה אחרת.

(ג) צו סגירה לפי סעיף קטן (א) יעמוד בתקפו שלושים יום מיום נתינתו, אם לא בוטל לפני כן על ידי המנהל הכללי או על ידי בית המשפט.

23. (א) העובר על הוראות סעיפים 3 או 10 או איננו מקיים צו סגירה לפי סעיף 22, דינו – מאסר שנה.

עבירות וענשים

(ב) העובר על הוראות סעיפים 12 או 17(א), דינו – מאסר ששה חדשים.

(ג) מי שאיננו מקיים במועדה דרישה לתיקון ליקויים לפי סעיף 21 או עובר על הוראה אחרת של חוק זה, דינו – קנס 1 000 לירות.

- (ד) בית המשפט רשאי, בנוסף לכל עונש שיטיל, לצוות על ביטול רשיון או על סגירתו של בית הספר.
- (ה) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום לצוות על סגירתו של בית הספר עד לסיום המשפט.
- (ו) מי שאיגו מקיים צו סגירה לפי סעיף זה, ינהגו בו כאמור בסעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט⁴.
24. סמכויות לפי חוק זה אינן גורעות מסמכויות לפי חיקוק אחר וקיום חיובים לפי חוק זה אינו משחרר מקיום חיובים לפי חיקוק אחר.
25. פקודת החינוך⁵ לא תחול על בית ספר שחוק זה חל עליו.
26. בית ספר שחוק זה חל עליו והוא היה קיים ערב תחילתו של חוק זה, לא יחולו לגביו הוראות חוק זה עד תום שלושה חדשים מיום תחילתו או עד למועד מאוחר יותר שקבע שר החינוך והתרבות, בין בכלל ובין לגבי בית ספר פלוגי.
27. שר החינוך והתרבות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

שמירת סמכויות
וחיובים

אי-תחולת
פקודת החינוך

הוראות מעבר

ביצוע ותקנות

ד ב ר י ה ס פ ר

פקודת החינוך המנדטורית אינה מעניקה למשרד החינוך והתרבות את הסמכויות שיאפשרו לו פיקוח גאות על בתי הספר שאינם רשמיים. לפי הפקודה אין צורך ברשיון לפתיחת מוסד חינוך, כגון בית ספר על-יסודי או גן ילדים, כי אם קיימת רק חובה לרשום אותו במשרד החינוך והתרבות תוך חודש ימים מיום פתיחתו. כתוצאה מכך נתגלו תקלות בחלק מבתי הספר והחוק המוצע בא להקים מסגרת חוקית שיהיה בה כדי למנוע תקלות אלה.

החוק המוצע בא לאסור פתיחת בית ספר וקיומו שלא ברשיון מאת המנהל הכללי למשרד החינוך והתרבות (סעיפים 3 ו-4). הרשיון יינתן לאחר שהמנהל נתן דעתו על תכנית הלימודים, כשרם המקצועי של סגל עובדי ההוראה, מבני בית הספר והבסיס הכספי לקיומו. כן יתן המנהל דעתו על הערוותיהן של רשות החינוך המקומית והועדה המקומית לתכנון ולבניה. הרשיון לא יינתן אלא לאחר שמי שהוסמך לכך על ידי שר הבריאות אישר שאין לו התנגדות לפתיחת בית הספר מבחינה תברואתית (סעיפים 5 עד 7). רשיון לבית-ספר יכול שיהא קבוע או זמני (סעיף 8).

שר החינוך והתרבות יקיים פיקוח פדגוגי כללי על בתי-הספר וכן יהיו נתונים לפיקוחו שיעורי שכר הלימוד ודרכי גבייתו (סעיף 18).

החוק המוצע מעניק למנהל הכללי למשרד החינוך והתרבות סמכות שלפיה תהיה העסקתו של עובד בבית ספר מותרת רק אם יש בידי העובד אישור מאת המנהל הכללי, והוא רשאי לסרב לתתו למי שהורשע בעבירה שיש עמה קלון או שהתנהג באופן שיש בו משום השפעה מזיקה על תלמידים (סעיף 12).

4. חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ג, עמ' 332.

5. חוקי א"י, כרך א', פרק ב', עמ' 594.

לא תותר העסקתו של עובד בבית-ספר אלא אם אישרה רשות הבריאות שאין היא מתנגדת לכך מבחינת הבריאות. העובדים יצטרכו לעבור בדיקות רפואיות ככל שייקבע בתקנות (סעיף 17). על סירובו של המנהל הכללי ליתן רשיון לבית-הספר או לאשר העברתו לאתר או ליתן אישור לאדם הרוצה לעבוד בבית-ספר יהיה ערר לשר החינוך והתרבות (סעיפים 11 ו-16).

המנהל הכללי יהיה רשאי במקרים מיוחדים לצוות על סגירת בית ספר; תקפו של הצו יהיה לשלושים יום והרואה עצמו נפגע ממנו יהיה רשאי לפנות אל בית משפט השלום ובית המשפט יהיה רשאי לבטל את הצו או לאשרו (סעיף 22).

בית המשפט יוסמך, בנוסף לעונש שיטיל בשל עבירה על החוק המוצע, גם לבטל רשיון של בית הספר או לצוות על סגירתו. לבית המשפט תהא גם סמכות לצוות על סגירת בית ספר כבר לאחר הגשת כתב האישום (סעיף 23).

החוק המוצע לא יחול על –

(1) מוסד להשכלה גבוהה שהוכר לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח – 1958;

(2) בית ספר שעובדי החינוך שבו הם עובדי המדינה;

(3) ישיבה וסמינר להכשרת כוהני דת שאישר אותם שר הדתות; החוק גם לא יחול על לימודי הקודש הנוספים על תכנית הלימודים הרגילה בישיבה תיכונית או על שעות הלימוד המוקדשות ללימודים אלה;

(4) בית ספר ששר החינוך והתרבות פטרו מתחולת הוראות החוק, כולן או מקצתן (סעיף 2).

פקודת החינוך המנדטורית לא תחול על בתי הספר שהחוק המוצע יחול עליהם, אולם הפקודה תוסיף לחול כמו עד כה על אותם בתי ספר שעליהם החוק המוצע לא יחול (סעיף 25).